

Culemborg, 23 maart 2021

Geacht College,

Naar aanleiding van de recent aangenomen motie heeft u als College een beroep op ons als initiatiefnemers gedaan om te verkennen of de ingediende aanvraag, binnen de huidige planning en rekening houdend met de SDE++ aanvraag 2021, naar beneden kan worden bijgesteld. Ook is aan de initiatiefnemers gevraagd de gevolgen van het naar beneden bijstellen van de plannen inzichtelijk te maken.

De door Vrijstad Windwinning en Eneco ingediende aanvraag bestaat uit 6 turbines en kent een bandbreedte tussen 155m-180m en een maximale tiphoogte van 270m. Het aantal en de hoogte van de windturbines is weloverwogen vastgesteld door initiatiefnemers op basis van drie elementen te weten:

- Milieueffecten rapport (MER)
- Sociale component (enquête en input Gebiedstafel)
- Businesscase

Middels deze notitie willen wij u graag meer achtergrondinformatie verschaffen over de ontwikkelingen van de subsidie (SDE++) en de impact van het verlagen van het aantal turbines alsmede het verlagen van de tiphoogte. We lichten dit aan de hand van een viertal scenario's nader toe welke zich onderscheiden in aantal en tiphoogte. Een overzicht met meer scenario's vindt u als bijlage. Bosch en Van Rijn (adviesbureau op gebied van duurzame energie) heeft zorg gedragen voor de input met betrekking tot de productie (GWh).

Daarnaast treft u in de bijlagen een memo van Bosch en Van Rijn "Milieueffecten aanpassing opstelling" aan waarin de milieueffecten van varianten met 4, 5 en 6 windturbines worden vergeleken. Het document bevat visualisaties en toont illustraties van de effecten van geluid en slagschaduw.

Aanpassingen hoogte

Het verzoek om het project naar beneden bij te stellen kan theoretisch op diverse manieren. Zo kan het aantal turbines worden beperkt en de tiphoogte worden verlaagd. Bij het verlagen van de tiphoogte kan de diameter van de rotor worden bijgesteld maar ook de as- of masthoogte. Voor details hierover verwijzen we naar bijgaande notitie van Eneco. We hebben gekozen voor het verlagen van de tiphoogte zodat we in een later stadium voor de meest optimale combinatie van rotor en masthoogte kunnen kiezen.

Ontwikkeling SDE++

De tendens van de SDE++ (Stimuleringsregeling Duurzame Energieproductie) is dalend. Reden is dat we maatschappelijk streven naar een zo goedkoop mogelijke energieproductie en tegelijkertijd zien dat de techniek van windenergie niet stilstaat en jaarlijkse grotere en stillere turbines op de markt verschijnen. Deze grotere turbines wekken significant meer kWh op dan hun kleinere voorgangers. De nieuwe techniek maakt het daarmee mogelijk met minder subsidie per kWh een rendabel project te ontwikkelen.

De nieuwe techniek sluit aan bij de wens van de overheid dat er per geproduceerde kWh groene

energie minder subsidie wordt verstrekt. De dalende trend is duidelijk waar te nemen wanneer wordt gekeken naar de beschikbaar gestelde bedragen binnen de SDE(++) voor de Culemborgse situatie in onderstaande tabel.

Deze tabel toont het tarief van de SDE vanaf 2017 tot 2021. Als meest vroege variant is gekeken naar het windpark Deil van de buurgemeente West-Betuwe. In de tabel is te zien dat Windpark Deil een zeer gunstig SDE-tarief had, zeker ten opzichte van de SDE++ in 2021. Windpark Deil had naast een hoog SDE-tarief ook de mogelijkheid om de nieuwste techniek toe te passen en er was nog geen maximum gesubsidieerd aantal vollasturen. Deze combinatie zorgt ervoor dat Windpark Deil een uitzonderlijk hoog rendement heeft. Er is een reële kans dat de SDE++ van 2022 zal dalen met naar verwachting 10%.

	Deil							
	2017	2018		2019		2020		2021
Tarief excl GvO	€ 75,00	€ 64,00		€ 64,00		€ 48,00		
Tarief incl GvO	€ 82,00	€ 71,00	-13%	€ 71,00	0%	€ 55,00	-23%	€ 47,50 -14%

Grondvergoeding

Naast de hoogte van de SDE++ geeft de rapportage van het Planbureau voor de Leefomgeving een advies over de hoogte van de grondvergoeding voor windenergie (artikel 2.4.3.). In het advies worden die beschreven als grondkosten. Hierbij valt te lezen dat er wordt uitgegaan van een prijs die 10% lager ligt dan de prijs die gehanteerd is bij de advisering over de basisbedragen SDE+ 2020.

Door het niet behalen van de beoogde SDE+ ronde van 2020 zouden de initiatiefnemers de grondvergoeding, volgens het advies, met 10% moeten verlagen om een haalbare business case te behouden. Deze verlaging heeft direct impact op de totale pot voor het gebied, de gesocialiseerde grondvergoeding “Eerlijk delen” en daarmee voor de grondeigenaren en direct omwonenden in het gebied.

Eneco en Vrijstad Windwinning houden voor zo lang als het gaat vast aan de eerder afgesproken grondvergoeding. Hiermee draagt het project het verlies van de SDE+ en de, volgens het planbureau, te hoge grondkosten.

Bij een variant met 6 turbines, over de looptijd van 20 jaar, gaat dat ongeveer om € 800.000. Bij een variant met 5 turbines gaat dat om € 700.000.

Waarom 5 windmolens minimaal?

Naast dalende SDE-subsidie en vasthouden van grondvergoeding geldt specifiek voor het project Windwinning Culemborg dat er sprake is van een aantal extra kostenposten waardoor het minimaal aantal te realiseren windmolens hoger ligt dan bij sommige andere projecten. Te denken valt dan aan:

1. Hoge kosten netaansluiting
2. Kosten natuurcompensatie
3. Compensatie relatief groot aantal omwonenden (cf. Windvisie)
4. Hoge kosten toegangswegen

Scenario's in Culemborg

Om het College en de gemeenteraad de situatie rond Windwinning Culemborg te duiden zijn vier scenario's ontwikkeld zodat duidelijk wordt wat de effecten en consequenties zijn van de verschillende scenario's.

De vier scenario's die we toelichten zijn als volgt:

Scenario 1: 4 turbines met 210m tiphoogte (analoog knooppunt Deil)

Scenario 2: 4 turbines met 250m tiphoogte

Scenario 3: 5 turbines van 250m tiphoogte

Scenario 4: 6 turbines van 270m tiphoogte

Scenario 1: 4 turbines met 210m tiphoogte (analoog knooppunt Deil)

We kiezen er voor dit scenario als startpunt te nemen omdat dit een ijkpunt lijkt voor de gemeente Culemborg. In dit scenario komen er vier turbines met ieder 210m tiphoogte, wat overeenkomt met het windpark bij knooppunt Deil. Zoals hierboven geschetst zijn er uitzonderlijke omstandigheden die gelden bij windpark Deil waardoor dat project een bijzonder hoog rendement heeft.

Bij dit scenario wijken we af van de in het MER beschreven alternatieven van turbines met een tiphoogte van 232,5-270 meter. Dat heeft direct consequenties voor de planning. Vereist is dat de onderzoeken voor het MER moeten worden aangepast zodat de betreffende hoogte in het onderzoek voorkomt. Hierdoor is de SDE++ ronde van najaar 2021 onhaalbaar.

Met de huidige tarieven voor de SDE++ leidt dit scenario bovendien tot een slechte business case. We zien geen kans variabelen in te zetten om de business case in positieve zin te beïnvloeden. Dit scenario is daarom voor Culemborg niet uitvoerbaar.

Via dit scenario wordt er **61 GWh** opgewekt per jaar.

Wanneer toch gekozen wordt voor dit scenario zou een volgende stap kunnen zijn: Provinciaal Inpassingsplan, intrekken vergunningaanvraag of verkoop van projectaandelen door initiatiefnemers aan partijen die niet wensen te voldoen aan de Windvisie.

Scenario 2: 4 turbines met 250m tiphoogte

In dit scenario kiezen we voor een variant waarbij de tiphoogte valt binnen de range die is onderzocht in het MER. Daarmee zijn enige bezwaren uit scenario 1 ondervangen.

Het verschil om tot een positieve business case te komen is te groot om door het inzetten van de variabelen te verhelpen.

Via dit scenario wordt er **110 GWh** opgewekt per jaar.

Wanneer toch gekozen wordt voor dit scenario zou een volgende stap kunnen zijn: Provinciaal Inpassingsplan, intrekken vergunningaanvraag of verkoop van projectaandelen door initiatiefnemers aan partijen die niet wensen te voldoen aan de Windvisie.

Scenario 3: 5 turbines van 250m tiphoogte

Dit scenario bestaat uit 5 turbines van 250meter tiphoogte. Vanuit de business case geredeneerd zou deze variant, conform de uitgangspunten van de SDE++, net niet voldoen aan het te behalen rendement van 4,2% dat vanuit het Planbureau via SDE++ aan initiatiefnemers wordt gegund.

Een mogelijkheid om de business case te verbeteren ligt bijvoorbeeld in de mogelijkheid dat de gemeente Culemborg de compensatie vergoedt voor het verlagen van de pot voor het gebied, het verminderen van de leges/plankosten en/of het storten van de jaarlijkse OZB in een fonds voor de omgeving van het windpark.

Om de SDE++ dit jaar te halen dienen initiatiefnemers de vergunning voor 27 september 2021 te ontvangen. De huidige planning is zonder aanpassingen kritisch. Bij deze variant moeten onderzoeken voor het MER beperkt worden aangepast. Het is hierbij van belang dat de gemeente en Omgevingsdienst Rivierenland voortvarend de stukken behandelen waardoor de SDE++ nog kan worden gehaald. Met ieders inspanning zou dat kunnen lukken.

De uitvoerbaarheid van het plan is echter twijfelachtig. Reden hiervoor is het standpunt van de grondeigenaren dat ze niet minder dan 6 windturbines willen realiseren, tenzij dat financieel wordt gecompenseerd. Deze eventuele compensatie (1,27mln) kan niet door het project worden gedragen.

Via dit scenario wordt er **132 GWh** opgewekt per jaar.

Bij dit scenario is het belangrijk dat gemeente en initiatiefnemers zich strak committeren aan de planning houden om de SDE++ najaar 2021 te kunnen halen.

Scenario 4: 6 turbines van 270m tiphoogte

Dit scenario bevat de aantallen en maximale tiphoogte die overeenkomt met de aanvraag omgevingsvergunning die initiatiefnemers recentelijk hebben ingediend.

De door Vrijstad Windwinning en Eneco ingediende aanvraag kent een bandbreedte tussen 155m-180m en een maximale tiphoogte van 270m. Het aantal en de hoogte van de windturbines is weloverwogen vastgesteld door initiatiefnemers op basis van drie elementen te weten;

- Milieueffecten rapport (MER)
- Sociale component (enquête en input Gebiedstafel)
- Business case

In dit scenario zijn de, vaak financiële inkomsten, voor alle stakeholders het gunstigst. De pot voor het gebied is het grootst € 2.586.743 (omgerekend ongeveer € 78.000 per omwonende) waarvan in de Gebiedstafel besproken zal worden hoe die verdeeld wordt. De slagschaduw blijft op een maximum van 30 minuten per jaar, de gemeente ontvangt zoals gebruikelijk leges en plankosten. Aan alle elementen uit de Windvisie wordt voldaan. Daarnaast komt deze variant ook als beste naar voren uit de MER.

Via dit scenario wordt er **160 GWh** opgewekt per jaar.

Ook bij dit scenario is het belangrijk dat de gemeente en initiatiefnemers zich committeren aan de planning om de SDE++ najaar 2021 te kunnen halen.

Overwegingen voor scenario 4

In onderstaand overzicht proberen we u als college mee te nemen in de door ons genomen keuze op het gebied van de 3 componenten. De overwegingen die voor de aanvraag, ten opzichte van andere onderzochte alternatieven, bij de definitieve keuze een rol hebben gespeeld:

MER

1. Landschappelijk goed inpasbaar. Deze lijnopstelling heeft zoveel mogelijk gelijke afstanden tussen de turbines en loopt parallel aan Wetering. Hiermee wordt een landschapsstructuur gevolgd.
2. Minste hinder (geluid en slagschaduw) voor omwonenden bij Wetering variant, waarbij de slagschaduw (zoals toegezegd in de Gebiedstafel minder dan 30 minuten per jaar) realiseerbaar is. De turbines worden optimaal geplaatst waarbij rekening wordt gehouden met een maximale afstand tot aan woningen en natuur in relatie tot de opwek.
3. Het alternatief valt ruim binnen de wettelijke kaders.

Sociale component

1. Omwonenden beschermen tegen hinder.
2. Langs de Wetering minste hinder.
3. Geen directe koppeling tussen geluid en hinder.
4. Slagschaduw gevoelige objecten max. 30 minuten/jaar.
5. Landschap: impact gelijk.
6. Oude en nieuwe park naast elkaar?
Inspanning van initiatiefnemers voor saneren Windcentrale.
7. 42 Lden in plaats van 47 Lden? Niet haalbaar.
(Lessons learned: Houten +/- 2 db niet minder hinder)
8. Zo hoog mogelijke financiële vergoeding voor omwonenden.

BuCa

1. Totale opbrengst in GWh het hoogst.
2. Meest zekere business case.

Overige overwegingen

1. Deze variant heeft de grootste bijdrage aan een energieneutraal Culemborg in 2040.
2. Volledige benutting van het plangebied gebruik voor Wind in Culemborg waardoor bij een gelijkblijvende doelstelling minder grootschalige zonnevelden nodig zijn.

Slot

Dit document is gestart met de aangenomen motie en het verzoek van het College. Middels dit stuk en alle bijlagen hebben wij geprobeerd aan te geven welke mogelijkheden wij als initiatiefnemers op dit moment zien en wat de effecten zijn van het naar beneden bijstellen van de ingediende aanvraag.

Hierbij is het voor ons van belang dat het project rendabel blijft, de SDE++ van 2021 wordt behaald en het project uitvoerbaar is.

Met een vriendelijke groet,

Richard Middel (Eneco) en Joris Truijens (Vrijstad Windwinning)